

Verslag van de formateur

Formatieproces Heerenveen Lokaal, CDA, D66, FNP en VVD

Gemeente Heerenveen 2026

Aan de gemeenteraad van Heerenveen

Geachte voorzitter, geachte leden van de raad,

Hierbij breng ik u verslag uit van het door mij als formateur begeleide proces dat heeft geleid tot de totstandkoming van een bestuursakkoord en de vorming van een nieuw college voor de bestuursperiode 2026–2030. Ik vond het bijzonder en ontzettend eervol dat ik deze taak mocht uitvoeren voor de gemeente Heerenveen. Ik heb enorm genoten van het proces en de inzet van alle partijen. In deze korte tijd heb ik de gemeente Heerenveen leren kennen als een ambitieuze gemeente op velerlei gebied. Zo is de gemeente Heerenveen een gebied van wereldse allure met een Thialf en de ontwikkelingen van de Olympische Spelen, onderdeel van de 3^e groeiregio van Nederland en de nummer 1 op het gebied van circulariteit. Ik heb kennis gemaakt met betrokken onderhandelaars, raadsleden, aankomende wethouders, maar ook met bevlogen medewerkers van de gemeente.

1. Opdracht en overdracht van de verkenner

Na de gemeenteraadsverkiezingen heeft de heer Auke van der Goot als verkenner/informateur gesprekken gevoerd met alle fracties. Zijn bevindingen zijn vastgelegd in het verslag 'Mei-inoar fierder', waarin zowel de inhoudelijke opgaven als de basis voor samenwerking zijn geschetst. Na het aanvaarden van mijn opdracht heb ik met de heer van der Goot een prettig en goed overdrachtsgesprek gehad, waardoor ik snel op vlieghoogte was.

Op basis van dit verslag is besloten om met vijf partijen – Heerenveen Lokaal, CDA, D66, FNP en VVD – de formatie te starten. Hiervoor heb ik op 24 april de opdracht gekregen. In de motie waarin de opdracht is omschreven staan de volgende taken voor de formateur:

- De formateur stelt de werkwijze en de agenda vast in overleg met de gesprekspartners;
- De formateur treedt in overleg met de gemeentesecretaris om afspraken te maken over de gewenste ambtelijke en overige ondersteuning tijdens de formatiefase;
- De raad ontvangt na afloop documenten die bij de formatie zijn gebruikt;
- De burgemeester krijgt, op basis van de wettelijke grondslag hiervoor, gelegenheid om een reactie te geven op het concept-bestuursakkoord, deze reactie wordt in afschrift verzonden aan de raad;
- Daarnaast wordt de burgemeester tijdens het proces door de formateur op de hoogte gehouden van de vorderingen en wordt zij geconsulteerd over de beoogde portefeuilleverdeling van het nieuw te vormen college;
- De formateur brengt een openbaar, schriftelijk verslag uit van het doorlopen proces en legt hierover verantwoording af aan de gemeenteraad.

Deze opdrachtbeschrijving in de unaniem vastgestelde motie is samen met het verslag van de verkenner/informateur de basis geweest voor het verder proces.

In dit verslag geef ik een weergave van dit gelopen proces en verstrek ik de documenten die in de formatiebesprekingen zijn verstrekt.

2. Werkwijze en proces

Voordat de daadwerkelijk formatieoverleggen begonnen ben ik in gesprek gegaan met de gemeentesecretaris. Daar heb ik onder andere besproken welke documenten er al lagen en welke ambtelijke ondersteuning geboden kon worden. Daarna heb ik met de burgemeester gesproken om verder input vooraf over het proces op te halen. Tijdens het gehele proces heb ik regelmatig telefonisch contact gehad met de betrokken burgemeester van de gemeente Heerenveen gehad. De formatie is verlopen volgens een intensieve, maar gestructureerde planning, met bijeenkomsten op vaste momenten op een externe locatie in de gemeente Heerenveen.

Vanaf de eerste bijeenkomst op 6 mei stond het proces in het teken van zowel de inhoud als de onderlinge samenwerking. We zijn gestart met het gesprek over bestuurscultuur en de basis van het akkoord, gevolgd door een gezamenlijke verkenning van de financiële uitgangspositie en het meerjarenperspectief.

In de weken daarna zijn de verschillende beleidsterreinen thematisch besproken. Dit gebeurde in gesprekken en met gerichte presentaties over belangrijke dossiers door de ambtelijke ondersteuning. In de bijlage is een uitgebreid overzicht van de gelopen planning opgenomen, maar hieronder zijn de data en onderwerpen opgenomen die zijn besproken:

- Woensdag 6 mei: bestuurscultuur, financiële stand van zaken en algemene indeling bestuursakkoord en te bespreken onderwerpen
- Vrijdag 8 mei: Sociaal domein
- Woensdag 13 mei: Verkeer, vervoer en waterstaat
- Maandag 18 mei: Verkeer, vervoer en waterstaat
- Woensdag 20 mei: Sport, cultuur en recreatie
- Woensdag 27 mei: Eerste gesprekken over de beoogde portefeuillevverdeling en visie op Heerenveen (2050-2100)
- Vrijdag 29 mei: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
- Zaterdag 30 mei: Veiligheid en Volksgezondheid en milieu
- Woensdag 3 juni: Bestuur en ondersteuning, Onderwijs en Algemene Dekkingsmiddelen
- Woensdag 10 juni: Definitieve teksten doornemen, portefeuillevverdeling en afstemmen communicatie

Naast deze inhoudelijke gesprekken is op 27 mei een gesprek geweest, waarin de beoogde wethouders en fractievoorzitters afzonderlijk spraken over samenwerking en de beoogde portefeuillevverdeling. Ook is gewerkt aan de visie op Heerenveen richting 2050/2100, de zogenaamde droom. Dit moment, maar ook de inhoudelijke gesprekken hebben gezorgd voor toenadering tot elkaar en begrip voor elkaars standpunten. Dit maakte dat er ook een team is ontstaan.

Ik heb, in overleg met de formerende partijen, op 18 mei 2026 telefonisch contact gehad met de partijen in de gemeenteraad die niet aan de onderhandelingstafel zaten. Zij hebben input meegegeven die ook in de bijlage is opgenomen en daarnaast een tussentijdse update gegeven over het formatieproces. Op 11 juni heb ik opnieuw contact opgenomen met de

partijen (die niet vertegenwoordigd waren aan de onderhandelingstafel) om hen een tweede tussentijdse update te geven over het proces.

3. Inhoudelijke totstandkoming

De onderhandelingen zijn thematisch opgebouwd en volgden de nieuwe programma-indeling van de gemeente. Door deze gestructureerde aanpak zijn alle relevante beleidsterreinen zorgvuldig en in samenhang besproken.

Inhoudelijk is gewerkt aan een akkoord dat recht doet aan de brede opgaven waar Heerenveen voor staat. Daarbij stond steeds de centrale ambitie uit het akkoord – “Mienskip in beweging” – voorop. Daarnaast is ook verder gekeken dan alleen de periode voor dit college, want besluiten die nu genomen worden hebben impact op de toekomst. Er is ‘gedroomd’ over een gemeente Heerenveen in 2100, waarbij realiteit en wensen samenkwamen. Hierdoor is een koers uitgezet waarbij de komende vier jaar de eerste stappen kunnen worden gezet.

De belangrijkste inhoudelijke lijnen:

- Bestuur en ondersteuning: dichtbij, betrouwbaar en samen
- Veiligheid: voor een veilige en weerbare gemeente
- Verkeer, vervoer en waterstaat: veilig en verbonden onderweg
- Economie: bouwen aan een brede welvaart
- Onderwijs: gelijke kansen en een stevige basis voor de toekomst
- Sport, cultuur en recreatie: voor leefbaarheid en economie
- Sociaal domein: de mens centraal
- Volksgezondheid en milieu: voor een gezonde en duurzame leefomgeving
- Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing: ruimte om te wonen en te leven
- Algemene dekkingsmiddelen en overhead: verantwoord en toekomstbestendig

Er is gekozen voor een akkoord op hoofdlijnen, met ruimte voor nadere uitwerking. Ook de uitwerking van het ‘Mienskipspetear’ zal in de tweede helft van 2026 met de gehele gemeenteraad worden gedaan als duidelijke wens vanuit de verschillende partijen in de raad. Zowel onderhandelende partijen als niet onderhandelende partijen. Daarmee wordt in mijn ogen recht gedaan aan de wens van alle partijen om de inwoners van Heerenveen te betrekken bij belangrijke maatschappelijke onderwerpen.

Nadat het bestuursakkoord in concept gereed was heb ik op maandag 8 juni telefonisch contact gezocht met de burgemeester, Avine Fokkens. Vanuit haar rol heeft zij wettelijk een rol om te reageren om het akkoord, maar ook in de motie is hierom gevraagd. Op 11 juni heeft zij het rapport gekregen en op 16 juni heeft zij een schriftelijk reactie gegeven. Deze schriftelijke reactie is als bijlage bij het raadsvoorstel gevoegd.

4. Resultaat

De gesprekken hebben geleid tot overeenstemming tussen de vijf formerende partijen over een bestuursakkoord op hoofdlijnen. Het akkoord biedt richting en ruimte voor verdere uitwerking. Ze hebben ook overeenstemming bereikt over de vijf wethouders die de komende periode voor de gemeente Heerenveen aan de slag gaan. Dit zijn:

- De heer J. (Jerry) Speel
- Mevrouw H.T. (Hedwich) Rinkes
- Mevrouw O. (Ojanne) Chang
- De heer A. (Ate) Eijer
- de heer R. (Rolie) Tromp

Er is gesproken over de portefeuillevverdeling. Dat is een taak van het college zelf en zal in het zogenaamde constituerend beraad van het college definitief worden vastgesteld.

5. Reflectie

Het proces verliep zorgvuldig en constructief, met openheid, vertrouwen en bereidheid tot samenwerking. In de bijlage is de planning van de verschillende gesprekken en de besproken onderwerpen opgenomen, evenals de documenten die zijn verstrekt door de ambtelijke ondersteuning tijdens het proces. Ook is de beoogde portefeuillevverdeling opgenomen. Op deze wijze wordt invulling gegeven aan het zo transparant mogelijk maken van het proces. Ik wil met name de ambtelijke ondersteuning Mariska Derksen en Wiebo de Vries danken voor hun accurate ondersteuning. Dit heb ik als zeer prettig en behulpzaam ervaren.

6. Slot

Met dit verslag rond ik mijn opdracht af. Ik dank alle partijen voor hun inzet en vertrouwen en wens de gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie veel succes in de komende periode.

Hoogachtend,

Jouke Spoelstra
Formateur gemeente Heerenveen

Bijlagen

1. Planning totstandkoming bestuursakkoord 2026-2030
2. Verslag telefonische gesprekken met de andere partijen in de gemeenteraad op 18 mei 2026
3. Outlook energie 2026-2029
4. Beantwoording technische vragen 3 juni 2026
5. Beantwoording technische vragen D66
6. Beantwoording technische vragen gemeentehuis Heerenveen Lokaal
7. Brief gemeenteraad sportpark Skoatterwâld
8. Collegebesluit december 2024 KNO
9. Extra informatie Sociaal domein
10. Factsheet lokale lasten gemeente Heerenveen 2023-2026
11. Presentatie 20 mei sportaccommodaties
12. Presentatie economische ontwikkeling
13. Presentatie energietransitie 29 mei 2026
14. Presentatie financiën 6 mei 2026
15. Presentatie parkeren 13 mei 2026
16. Presentatie sociaal domein 8 mei 2026
17. Technische vragen verstrekt op 2 juni 2026
18. ToekomstWIJS presentatie
19. Presentatie gemeentelijke organisatie 10 juni 2026
20. Oppositiepartijen verwerkt in het akkoord
21. Beoogde portefeuille verdeling